

Zitting 1978–1979

14 491

Nadere wijziging van de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (herziening dagloonbepalingen)

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 30 november 1978

De vaste Commissie voor Sociale Zaken¹ heeft de eer als volgt eindverslag uit te brengen inzake dit wetsontwerp.

De leden behorend tot de fractie van de P.v.d.A. hadden de memorie van antwoord als onbevredigend ervaren. Terecht merkt de Staatssecretaris op dat «het sociale zekerheidsbeleid in toenemende mate raakvlakken krijgt met het economische en sociaal-economische beleid». Dan gaat het niet aan zich te verschuilen achter «de inhoud van de door de SVR opnieuw vast te stellen dagloonregelingen», die thans niet bekend is noch bekend kan zijn, omdat de Regering pas na de aanvaarding van het wetsontwerp contact zal opnemen met de Sociale Verzekeringsraad.

Voordat zij het ontwerp behandelen, hebben de Staten-Generaal er recht op te weten wat de Regering van plan is. Beperking van premiedruk, dus van uitkeringen, dus van inkomens, ligt overduidelijk in de bedoeling! Kwantificering van deze bedoelingen, uitgesplitst naar periode en naar categorie, is onmisbaar voor een goede beoordeling. Deze leden nodigden de Regering uit deze kwantificering zonder terughouding te verschaffen, eventueel na inwinning van adviezen van de SER en de SVR.

Reeds nu merken deze leden op bezwaar te hebben tegen onderscheid tussen oude en nieuwe gevallen. Deze steeds weer opduikende poging om de solidariteit van uitkeringsgerechtigden onderling te doorbreken, dient definitief te worden opgegeven.

De leden van de P.v.d.A.-fractie namen kennis van de erkenning door de Staatssecretaris dat toepassing van nieuwe bevoegdheden in vele gevallen slechts kan leiden tot gedeeltelijke terugwenteling van lasten naar individuele ondernemingen, waarbij de economische situatie van het bedrijfsleven als geheel dus ongewijzigd blijft. Hij voegt hieraan echter toe, dat lang niet op alle werknemers een c.a.o. van toepassing is. Moet hieruit worden opgemaakt, dat allereerst de niet door een c.a.o. beschermde, dus meer kwetsbare werknemers, zullen worden getroffen? Strookt dat met de geest van de sociale verzekering?

De leden van de V.V.D.-fractie meenden dat het in het kader van de Bestek '81-operatie zonder meer past dat de dagloonregelen in de ZW, de WW, de WWV en de WAO op elkaar afgestemd worden. Daarmee is in overeenstemming dat in de WAO en ZW een bepaling wordt opgenomen, zoals deze

¹ Samenstelling: Bakker (CPN), Nypels (D'66), Hermsen (CDA), voorzitter, Dolman (PvdA), Beumer (CDA) (plv. lid), Van der Gun (CDA), Van Dis (SGP), Van Dam (CDA), Keja (VVD), Van Zeil (CDA), Poppe (PvdA), ondervoorzitter, Jansen (PPR), Hartmeijer (PvdA), Van der Doef (PvdA), Weijers (CDA), Meijer (PvdA), Knol (PvdA), Nijpels (VVD), De Hamer (PvdA), Moor (PvdA), De Voogd (VVD), De Korte (VVD), Geritse (CDA).

reeds in WW en WWV voorkomt, om bij niet-goedkeuring deze daglonen zo nodig door de Minister van Sociale Zaken zelf te laten vaststellen.

Ook past in het in Bestek '81 uitgestippelde beleid dat alle algemene dagloonregelen aan de goedkeuring van de Minister onderworpen worden vanuit de eigen verantwoordelijkheid van de overheid in dezen, mede gelet op de omvang die de sociale verzekering de laatste jaren heeft aangenomen. Nu de sterk gegroeide sociale-zekerheidssector zo'n grote invloed heeft gekregen op het evenwicht tussen middelen en bestedingen in de economie als geheel, is het noodzakelijk dat de overheid op dit punt een grotere eigen verantwoordelijkheid wordt toegestaan om tot beheersing van het beleidsvormingsproces te komen. Dit argument heeft alleen maar aan kracht gewonnen. De Ziektewet, waarvoor een bedrijfstaksgewijs risico wordt gedragen en waarvoor een gedifferentieerde premie geldt, maakt daar geen uitzondering meer op. Ook die premies stuwen de hoog gestegen arbeidskosten verder omhoog en vertalen zich in nog meer uitstoot van arbeidskrachten.

Wel moet, vervolgd deze leden, de bevoegdheid van de Minister tot goedkeuring van dagloonbepalingen ook betrekking hebben op de bovenwettelijke regelingen, omdat anders alles wat in de wettelijke uitkeringsvoorwaarden is uitgesloten, gerealiseerd wordt via bovenwettelijke regelingen. Blijft de verplichting voor de werkgever – op grond van c.a.o.-bepalingen – de uitkering uit eigen zak aan te vullen. Mogelijk leidt dat tot nadere bezinning in tweeërlei opzicht: op de c.a.o.-bepaling en op de mogelijkheid van beperking van vermijdbaar ziekteverzuim binnen het bedrijf.

Deze leden waren tevreden met het antwoord op de vraag, of het in de bedoeling van de Minister ligt om van de hem te verlenen bevoegdheden gebruik te maken om tot een verlaging van de maximumdaglonen te komen. Dit antwoord hield immers in dat de hoogte van het maximumdagloon, voor zowel de premieberekening als de uitkeringsvaststelling niet is geregeld in de dagloonbesluiten maar in de Coördinatiewet Sociale Verzekering, zodat de bevoegdheden welke de Minister met dit wetsontwerp worden gegeven, uitsluitend betrekking hebben op de inhoud van de dagloonbesluiten.

Deze leden deelden het standpunt van de Regering, dat het bezwaar van cumulatie ten opzichte van het voorstel om de stijgingspercentages van de sociale uitkeringen voorlopig ieder halfjaar met een half procent te beperken, nauwelijks geldt voor de korte-termijnuitkeringen (Ziektewet en Werkloosheidswet); en dat voor de nieuwe korte- en lange-termijngevallen een aanpassing van de dagloonregelen er slechts toe leidt, dat de toegekende uitkeringen lager zullen zijn dan eerder verwacht mocht worden. Wel vroegen zij zich af of bij vervanging in de loop van 1979 van de half-procent-stapjes door een wetstechnisch correctie-instrumentarium niet tevens het moment aanbreekt om ook de dagloonregelen voor reeds bestaande uitkeringen aan te passen.

Deze leden waren het, zo zeiden zij ten slotte, met de Staatssecretaris eens, dat voor het element «vergoeding voor reizen» zeker gedacht kan worden aan een bepaling dat deze slechts tot het loon gerekend kan worden, voor zover door het in aanmerking nemen van deze uren de normale arbeidstijd in het betreffende beroep niet wordt overschreden.

Naar de mening van de leden van de C.P.N.-fractie is de vaststelling van het dagloon een zaak van werkgevers en werknemers. De opmerkingen die van de kant van de bewindsman in de memorie van antwoord naar voren zijn gebracht onderstrepen de bedoeling van de Regering om de verantwoordelijkheid voor de vaststelling van het dagloon te onttrekken aan organen waarin werkgevers- en werknemersorganisaties zitting hebben. Naar de mening van deze leden wordt daardoor een belangrijk recht van de vakbeweging aangetast.

Daarnaast meenden deze leden dat de Regering zich door middel van deze wetwijziging op oneigenlijke wijze bevoegdheden toeëigent om de uitkeringshoogte te beperken en de indexering van de uitkeringen aan het werkelijk verdiende loon in het bedrijfsleven aan te tasten. Zij hadden daartegen

grote bezwaren. Zij vreesden dat hierdoor een belangrijk recht, dat vastgelegd is in de werknemersverzekeringen, op de tocht komt te staan. De opmerking op blz. 7 van de memorie van antwoord dat voor deze vrees geen aanleiding bestaat, deelden zij allerminst. Door de mogelijkheid te openen, via een ingreep van de overheid een aanpassing van de uitkeringen aan het reëel verdiende loon, zoals die door de c.a.o.-partners noodzakelijk wordt geacht, teniet te doen, wordt wel degelijk een deel van de indexering aangetaast. Wat is de mening van de Regering?

De bezwaren van de kant van de leden van de C.P.N.-fractie tegen deze wetswijziging werden nog versterkt door het feit dat nu in de memorie van antwoord gesteld wordt dat de gevolgen van deze wetswijziging voor de premiehoogte ten goede zullen komen aan de werkgevers. Zijn de c.a.o.-partners hierover geraadpleegd?

Onder het voorbehoud dat de Regering tijdig voor de openbare behandeling zal hebben geantwoord op deze vragen en opmerkingen, acht de commissie deze openbare behandeling met het uitbrengen van dit verslag voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Hermsen

De griffier van de commissie,
Elkerbout